

ANNENİ VE BABANI
TERK EDECEKSİN

PHILIPPE JULIEN

ÇEVİREN
SEVİNÇ BEYZA TOKTAY

PHILIPPE JULIEN

Paris'te özel muayenesi olan bir psikanalistir ve Lacancı Psikanaliz Okulu'nun (Ecole Lacanienne de Pscyhanalyse) kurucusudur. Le retour à Freud de Jacques Lacan: L'application au miroir (1985), La Psychanalyse et le religieu (2008), Psychose, perversion, névrose (2012) kitaplarının yazarıdır.

SEVİNÇ BEYZA TOKTAY

Klinik Psikolog, Formasyonda Psikanalist. Association Lacanienne Internationale Côte d'Azur üyesi. İstanbul Kültür Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Psikoloji bölümünde lisans eğitimini tamamlamasının ardından yüksek lisans eğitimini Nice Sophia Antipolis Üniversitesi Master-I Klinik Psikoloji ve Psikopatolojiler, Master-II Klinik Psikoloji ve Sanat Aracılığı ile Terapiler dalında tamamladı. Klinik pratiğine İstanbul'da devam etmektedir. Mekanın yeniden düzenlenme biçimleri ve öznellik-ler, bebek çalışmaları ve otizm, sanatçının yaratım süreci, toplumsal bağ ve öznellik üzerine çalışmaktadır.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	11
1. BÖLÜM	
ÖZEL YAŞAMIN BÜYÜSÜ	13
2. BÖLÜM	
ÜREME OLMADAN CİNSELLİK, CİNSELLİK OLMADAN EBEVEYNLİK	22
3. BÖLÜM	
ÇOCUKLARIMIZA NE AKTARIYORUZ?	28
4. BÖLÜM	
ÜÇÜNCÜ YASA?	34
5. BÖLÜM	
ARZU YASASI VE EVLİLİK	38
6. BÖLÜM	
ARZUYA İHANET	45
7. BÖLÜM	
AKTARIMIN PARADOKSLARI	51
8. BÖLÜM	
BABALIK KRİZİ	61

9. BÖLÜM	
AYNI CİNSİYETTEN İKİ ÖZNE ARASINDA	74
10. BÖLÜM	
AKTARIM VE DİN	84
SONUÇ	95
KAYNAKÇA	102
DİZİN	104

ÖNSÖZ

*Anneni ve Babanı Terk Edeceksin*¹ adlı bu kitap, izleyen satırlardaki sorgulamalardan doğdu: Bir kuşağın bir sonraki kuşağın kendisinden ayrılmasına izin vermesi için ona aktarması gereken şey nedir? Başka bir deyişle bir kadının ve bir erkeğin yeni bir aile kurmasını sağlayan şey nedir?

Bu sorulara yanıt vermek kolay değildir. Yanıtlar, çoğunlukla ailenin güncel durumunun nasıl değerlendirildiğine göre değişiklik gösterir. Kimisi için aile hiç olmadığı kadar sağlamdır. Kentsel anonimliğin doğuşu ve istikrarlı profesyonel toplulukların yokluğuyla birlikte günümüzde aile yegâne işaret noktası, bir araya gelinebilecek, dinlenebilecek ve kişinin anlaşılacağı tek yer hâline geldi. Anne çalışırken küçük çocukların büyükanneler ve büyükbabalar tarafından bakımı, sürekli mali yardım, ortak konut, yeni nesil için profesyonel yardım ve bunun yanı sıra genç kuşaktan ebeveynlere ve büyükannelere ve büyükbabalara duygusal ve manevi destek, birlikte geçirilen tatiller, önceki nesle karşı kalıcı bir borç ve şükran duygusu... Tüm bunlardan, yani giderek güçlenen kuşaklararası dayanışmadan daha fazla bahsedeceğiz.

Kimisi de tam tersine bunları sadece modern ailenin geçirdiği derin krize verilen semptomatik tepkiler olarak değerlendirir. Ayrılmış çiftler, tek ebeveynli veya karma aileler, ebeveynlerin çocuklarının eğitimleriyle ilgili artan yetkinsizliği, babanın toplumsal imajının düşüşü, kadınların mesleki sebep-

1 Türkçede quitter fiili bırakıp gitmek, terk etmek, ayrılmak anlamlarına gelir. Kitabın merkezinde yer alan bu önemli sözcüğü “terk-i diyar” anlamıyla birlikte düşünerek “terk etmek” olarak çevireceğiz; çünkü kitabın içeriği ve bağlamı gereği bu diyar, öznenin kendi diyarını keşfedebilmesi için bir terk edişi zaruri kılar. (Çev.)

lerle süren bekârlıkları, tüm bunlar yeni nesillerin kendi ailelerini kurmalarının temelden imkânsız olduğunun işaretleridir.

Bu farklı yorumlar karşısında kendimizi şu şekilde sorulayacağız: Anneyi ve babayı terk etmeyi zorunlu kılan bir yasanın aktarımı *nere*den geliyor? Antropolojinin yanıtı, en-
sesti yasaklayan yasanın ancak toplumun kamusal söylemiyle ailenin temelinde yerleştirilebileceği şeklindedir. Yalnızca toplum, toplumun kendisi, her bir kişinin değiş tokuş yasasına göre kökenlerini terk etmesine izin verir. Oysaki psikoloji bu türden bir konum alışa itiraz eder: Bir sonraki kuşağa gerçek aktarım ancak ebeveynlerin otoritesinden gelir. Bu aktarım, özel yaşamın düzeninden kaynağını alır, çünkü ortaya çıkacak yeni aile modelini veren ve sunan ebeveynlerdir.

O hâlde bu karşıt yanıtların ötesinde üçüncü bir konumlanış düşünebilir miyiz? Bağlamsal olmayan, bizzat insan arzusunun temel yapısından kaynaklanan bir yol yok mudur?